

## **Seuraamuskäytännöt lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa**

Tässä selosteessa kuvataan, miten tutkimuksessa käsitellään rekisteriaineistoista kerättyjä henkilötietoja.

### **1. Tutkimuksen rekisterinpitäjä**

Helsingin yliopisto  
Osoite: PL 3 (Fabianinkatu 33), 00014 Helsingin yliopisto

Yhteyshenkilö tutkimusta koskevista asioista:  
Nimi: Tiina Malin  
Tiedekunta/osasto/yksikkö: Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutti  
Osoite: PL 24 (Unioninkatu 40), 00014 Helsingin yliopisto  
Puhelinnumero:  
Sähköpostiosoite: tiina.malin@helsinki.fi

### **2. Kuvaus tutkimushankkeesta ja henkilötietojen käsittelyn tarkoitus**

Tutkimuksen tarkoituksena on selvittää vallitsevia seuraamuskäytäntöjä lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa. Henkilötietojen käsittely on tarpeen, jotta voimme tarkastella tuomion keskeisiä mittaamisperusteita, kuten vastaajan ja asianomistajan ikää, osapuolten välistä suhdetta, tekopaikkaa ja -olosuhteita sekä vastaajan aiempaa rikostaustaa.

### **3. Tutkimuksen vastuullinen tutkija tai tutkimuksesta vastaava ryhmä**

Nimi: Juha Kääriäinen  
Osoite: PL 24, 00014 Helsingin yliopisto  
Puhelinnumero: 02941 20849  
Sähköpostiosoite: juha.kaariainen@helsinki.fi

### **4. Tietosuojavastaavan yhteystiedot**

Helsingin yliopiston tietosuojavastaava on Lotta Ylä-Sulkava. Häneen saa yhteyden sähköpostiosoitteesta tietosuoja@helsinki.fi.

## 5. Tutkimuksen suorittajat

Tutkimusryhmään kuuluvat henkilöt Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutissa.

## 6. Tutkimuksen nimi, luonne ja tutkimuksen kestoaika

Tutkimuksen nimi: Seuraamuskäytännöt lapsiin kohdistuvissa seksuaalirikoksissa

☒ Kertatutkimus

☐ Seurantatutkimus

Henkilötietojen käsittelyn kesto:

Henkilötietoja käsitellään tutkimushankkeen keston ajan. Tutkimushanke päättyy elokuun 2020 lopussa.

## 7. Henkilötietojen käsittelyn oikeusperuste

Henkilötietoja käsitellään seuraavalla yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan mukaisella perusteella:

☐ tutkittavan suostumus

☒ rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattaminen

☐ yleistä etua koskeva tehtävä/rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttö:

☐ tieteellinen tai historiallinen tutkimus tai tilastointi

☐ tutkimusaineistojen ja kulttuuriperintöaineistojen arkistointi

☐ rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettujen etujen toteuttaminen mikä oikeutettu etu on kyseessä:

Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin tutkimustehtävästä on säädetty lain kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutista (1139/2007) 1 §:ssä. Rikostuomioita ja rikkomuksia koskeva käsittelyperuste on tietosuojalain 7 § 2 kohdan mukaisesti lain 6 § 2 kohdassa mainittu tietojen käsittely, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä. Erityisiä henkilötietoryhmiä koskevan käsittelyn oikeusperuste on niin ikään tietosuojalain 6 § 2 kohdassa mainittu tietojen käsittely, josta säädetään laissa tai joka johtuu välittömästi rekisterinpitäjälle laissa säädetystä tehtävästä.

## 8. Mitä tietoja tutkimusaineisto sisältää

Tutkimusaineisto koostuu tuomioistuinten rikosasioiden ratkaisuksista, joissa vakavimpana syyksi luettuna syytekohtana on lapseen kohdistunut seksuaalirikos. Tutkimusaineiston tietotyytit, joista henkilö voidaan tunnistaa ovat vastaajan henkilötunnus, vastaajan syntymäaika, asianomistajan ikä, asianomistajan ja vastaajan suhde sekä tapauksen identifioivat diaaritiedot.

Tutkimusaineisto sisältää lisäksi tietoa ratkaisussa vastaajalle annetuista seuraamuksista, vastaajalle syyksi luetuista syytekohtista, rikosten tekotavoista ja olosuhteista.

## 9. Arkaluonteiset henkilötiedot

Tutkimuksessa käsitellään seuraavia arkaluonteisia henkilötietoja:

- ☒ Rotu tai etninen alkuperä
- ☐ Poliittiset mielipiteet
- ☐ Uskonnollinen tai filosofinen vakaumus
- ☐ Ammattiliiton jäsenyys
- ☐ Geneettiset tiedot
- ☐ Biometristen tietojen käsittely henkilön yksiselitteistä tunnistamista varten
- ☐ Terveys
- ☒ Luonnollisen henkilön seksuaalinen käyttäytyminen tai suuntautuminen

Arkaluonteisten tietojen käsittely perustuu seuraavaan tietosuojalain 9 artiklan 2 kohdan mukaiseen oikeusperusteeseen:

- ☐ Tutkittavan suostumus
  - ☒ Tieteellinen tai historiallinen tutkimustarkoitus tai tilastollinen tarkoitus
  - ☐ Tutkittava on saattanut käsiteltävät arkaluonteiset tiedot julkisiksi
  - ☐ Muu peruste (mikä?):
- ☒ Tutkimuksessa käsitellään rikostuomiota tai rikkomuksia koskevia tietoja.

## 10. Mistä lähteistä henkilötietoja kerätään

Henkilötiedot kerätään Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin Rikosten ja seuraamusten tutkimusrekisteristä (RST), jonka tietosisältö koostuu oikeushallinnon AIPA-, Ritu- ja TLP-RAR – tietojärjestelmien tiedoista.

## 11. Tietojen siirto tai luovuttaminen tutkimusryhmän ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä tai luovuteta tutkimusryhmän ulkopuolelle.

## 12. Tietojen siirto tai luovuttaminen EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle

Tietoja ei siirretä EU:n tai Euroopan talousalueen ulkopuolelle.

## 13. Automaatioitu päätöksenteko

Automaattisia päätöksiä ei tehdä.

## 14. Henkilötietojen suojauksen periaatteet

☒ Tiedot ovat salassa pidettäviä.

Manuaalisen aineiston suojaaminen: ☐

Tietojärjestelmissä käsiteltävät tiedot:

☒ käyttäjätunnus ☒ salasana ☐ käytön rekisteröinti ☒ kulunvalvonta  
☐ muu, mikä:

Suorien tunnistetietojen käsittely:

☒ Suorat tunnistetiedot poistetaan analysointivaiheessa  
☐ Aineisto analysoidaan suoraan tunnistetiedoin, koska (peruste suorien tunnistetietojen säilyttämiselle):

## 15. Henkilötietojen käsittely tutkimuksen päättymisen jälkeen

☐ Tutkimusrekisteri hävitetään  
☒ Tutkimusrekisteri arkistoidaan:  
☒ ilman tunnistetietoja ☐ tunnistetiedoin

Mihin aineisto arkistoidaan ja miten pitkäksi aikaa: Tutkimusaineisto arkistoidaan Kriminologian ja oikeuspolitiikan instituutin arkistoon

## 16. Mitä oikeuksia sinulla on ja oikeuksista poikkeaminen

Yhteyshenkilö tutkittavan oikeuksiin liittyvissä asioissa on tämän ilmoituksen kohdassa 1 mainittu henkilö.

Suostumuksen peruuttaminen (tietosuoja-asetuksen 7 artikla)

Sinulla on oikeus peruuttaa antamasi suostumus, mikäli henkilötietojen käsittely perustuu suostumukseen. Suostumuksen peruuttaminen ei vaikuta suostumuksen perusteella ennen sen peruuttamista suoritettujen käsittelyjen lainmukaisuuteen.

Oikeus saada pääsy tietoihin (tietosuoja-asetuksen 15 artikla)

Sinulla on oikeus saada tieto siitä, käsitelläänkö henkilötietojasi hankkeessa ja mitä henkilötietojasi hankkeessa käsitellään. Voit myös halutessasi pyytää jäljennöksen käsiteltävistä henkilötiedoista.

Oikeus tietojen oikaisemiseen (tietosuoja-asetuksen 16 artikla)

Jos käsiteltävissä henkilötiedoissasi on epätarkkuuksia tai virheitä, sinulla on oikeus pyytää niiden oikaisua tai täydennystä.

Oikeus tietojen poistamiseen (tietosuoja-asetuksen 17 artikla)

Sinulla on oikeus vaatia henkilötietojesi poistamista seuraavissa tapauksissa:

- a) henkilötietoja ei enää tarvita niihin tarkoituksiin, joita varten ne kerättiin tai joita varten niitä muutoin käsiteltiin

- b) peruutat suostumuksen, johon käsittely on perustunut, eikä käsittelyyn ole muuta laillista perustetta
- c) vastustat käsittelyä (kuvaus vastustamisoikeudesta on alempana) eikä käsittelyyn ole olemassa perusteltua syytä
- d) henkilötietoja on käsitelty lainvastaisesti; tai
- e) henkilötiedot on poistettava unionin oikeuteen tai jäsenvaltion lainsäädäntöön perustuvan rekisterinpitäjään sovellettavan lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi.

Oikeutta tietojen poistamiseen ei kuitenkaan ole, jos tietojen poistaminen estää tai vaikeuttaa suuresti käsittelyn tarkoituksen toteutumista tieteellisessä tutkimuksessa.

#### Oikeus käsittelyn rajoittamiseen (tietosuoja-asetuksen 18 artikla)

Sinulla on oikeus henkilötietojesi käsittelyn rajoittamiseen, jos kyseessä on jokin seuraavista olosuhteista:

- a) kiistät henkilötietojen paikkansapitävyyden, jolloin käsittelyä rajoitetaan ajaksi, jonka kuluessa yliopisto voi varmistaa niiden paikkansapitävyyden
- b) käsittely on lainvastaista ja vastustat henkilötietojen poistamista ja vaadit sen sijaan niiden käytön rajoittamista
- c) yliopisto ei enää tarvitse kyseisiä henkilötietoja käsittelyn tarkoituksiin, mutta sinä tarvitset niitä oikeudellisen vaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi
- d) olet vastustanut henkilötietojen käsittelyä (ks. tarkemmin alla) odotettaessa sen todentamista, syrjäyttävätkö rekisterinpitäjän oikeutetut perusteet rekisteröidyn perusteet.

#### Oikeus siirtää tiedot järjestelmästä toiseen (tietosuoja-asetuksen 20 artikla)

Sinulla on oikeus saada yliopistolle toimittamasi henkilötiedot jäsennellyssä, yleisesti käytetyssä ja koneellisesti luettavassa muodossa, ja oikeus siirtää kyseiset tiedot toiselle rekisterinpitäjälle yliopiston estämättä, jos käsittelyn oikeusperuste on suostumus tai sopimus, ja käsittely suoritetaan automaattisesti.

Kun käytät oikeuttasi siirtää tiedot järjestelmästä toiseen, sinulla on oikeus saada henkilötiedot siirrettyä suoraan rekisterinpitäjältä toiselle, jos se on teknisesti mahdollista.

#### Vastustamisoikeus (tietosuoja-asetuksen 21 artikla)

Sinulla on oikeus vastustaa henkilötietojesi käsittelyä, jos käsittely perustuu yleiseen etuun tai oikeutettuun etuun. Tällöin yliopisto ei voi käsitellä henkilötietojasi, paitsi jos se voi osoittaa, että käsittelyyn on olemassa huomattavan tärkeä ja perusteltu syy, joka syrjäyttää rekisteröidyn edut, oikeudet ja vapaudet tai jos se on tarpeen oikeusvaateen laatimiseksi, esittämiseksi tai puolustamiseksi. Yliopisto voi jatkaa henkilötietojesi käsittelyä myös silloin, kun sen on tarpeellista yleistä etua koskevan tehtävän suorittamiseksi.

#### Oikeuksista poikkeaminen

Tässä kohdassa kuvatuista oikeuksista saatetaan tietyissä yksittäistapauksissa poiketa tietosuoja-asetuksessa ja Suomen tietosuojalaissa säädetyillä perusteilla siltä osin, kuin oikeudet estävät tieteellisen tai historiallisen tutkimustarkoituksen tai tilastollisen tarkoituksen

saavuttamisen tai vaikeuttavat sitä suuresti. Tarvetta poiketa oikeuksista arvioidaan aina tapauskohtaisesti.

#### Valitusoikeus

Sinulla on oikeus tehdä valitus tietosuojavaltuutetun toimistoon, mikäli katsot, että henkilötietojesi käsittelyssä on rikottu voimassa olevaa tietosuojalainsäädäntöä.

#### Yhteystiedot:

Tietosuojavaltuutetun toimisto

Käyntiosoite: Ratapihantie 9, 6. krs, 00520 Helsinki

Postiosoite: PL 800, 00521 Helsinki

Vaihde: 029 56 66700

Faksi: 029 56 66735

Sähköposti: tietosuoja(at)om.fi